

EPERJESI LAPOK

Előfizetési árak:
 Egész évre . . . 20 K.
 Félévre 10 K.
 Negyedévre . . . 5 K.
 Hirdetési díj: Egyhasános
 nettsor egyszeri hirdetése
 60 f. Rözmények sora 160 f.

**POLITIKAI, TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI,
 KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP**

Szerkesztőség és
 kiadóhivatal ::
 Eperjes, Fő-u.
 □ 59. szám. □
 Telefon-szám: 16.

Felelős szerkesztő:
 DR. WALLENTÍNYI SAMU.

Általános műveltségünk a jövőben.

A mindent fölforgató világháború nem maradhat hatás nélkül az emberek műveltségére sem. Ahogy eddig egyesek és intézmények nem érvényesülhettek és fejlődhettek csak azért, mert gondolkodásuk és szellemük ellentétes volt az uralmon lévő osztályával, úgy a tudományok közül is egyesek *hasznosságuk* dacára is nem örvehdhettek oly általános elterjedésnek, mint az megkívánható lett volna. A vezetők eddig többre becsülték azt, ha az iskolában főképen azokat a tárgyakat tanították, amelyeknek megismerése különösen alkalmas *egyed-érzelmek kifejtésére*, mintsem azokat, amelyeknek megismerése nemcsak hasznos, de legfőbbképen *gondolkodni is megtanítanak*. Tény az, hogy a természettudományok tanítása *eddig* azért volt oly hiányos, s tény az, hogy a természettudományokat *maig* legkevésbé sem vették figyelembe az emberek általános műveltségénél.

Milyen különösen hangzik az, hogy művelt hölgyek és urak a villany pazar fényözönében a zene és költészet legjelesebb alkotásairól társalognak és halvány sejtelmük sincs a dinamóról, azaz arról a gépről, amelynek ezt a gyönyörű világítást köszönhetik. Szinte hihetetlen, hogy

emberek naponként utaznak villamoson, autón, vasúton vagy hajón, anélkül, hogy tudnák, minő gépek és erők mozgatják azokat, vagy tudnák azt, hogy ezen, az emberi műveltség fejlődését és elterjedését oly nagy mértékben előmozdító közlekedési eszközöknek kik a feltalálói. Jól tudjuk azt is, hogy naponként ezren és százezren használják a telefont, de legtöbben, mint teljesen ismeretlen eszközt, csak gépiesen kezelik.

Ezekkel ellentétben, *a mai felfogás* szerint, mily tudatlanságot árul el az, aki egyik-másik irodalmi vagy zenei mű szerzőjét nem ismeri és részletes ismeretei nincsenek. Ma gúnyolódva emlékeznek meg arról a társaságról, amely az időről folytatott társalgást! Vajjon ez akkor is így volna, ha a társaság minden tagja járatos volna a meteorológiában? Hiszen jól tudjuk, hogy a háborúban a meteorológiai adatokat hadi titkoknak tekintették s nem egy győzelem fűződött a megbízható meteorológiai hírszolgálathoz, s nem egy alkalommal pusztultak el százán meg százán e hírszolgálat megbízhatatlansága miatt.

Nem furcsa-e az a fölfogás, *hogy éppen oly dolgok megismerését nem kívánjuk*, amelyek százféle vonatkozásban állanak egészségemmel, testi épségemmel és napi elfoglaltságommal? Kérdem azt, hogy a művészet és irodalom legjelesebbjeivel

talán nem egyenrangúak-e a természettudományok úttörői? Vagy nem tartozunk hálával azok iránt, akik a természettudományok művelésével oly erők fölött tették úrrá az emberiséget, melyekből ezer meg ezer áldás fakad ránk? De ne beszéljünk háláról, hanem tekintsünk jövőnk feladatai elé s azonnal tudatában leszünk teendőinknek.

Tény az, hogy a jövőben az államok életképességének próbaköve *azoknak gazdasági berendezése lesz*. A többtermelés nemcsak háborús jelszó volt, hanem ennek a problémának a megoldása csak a békének lesz igazán feladata. Hogy a siker reményével vehessük fel a jövő nagy gazdasági küzdelmet, mindnyájunkat át kell hatnia annak a tudatnak, annak a meggyőződésnek, *hogy az általános műveltséget a jövőben természettudományi alapokra kell fektetni*. Enélkül minden gazdasági program utópia. Jól tudjuk, hogy mennyire ragaszkodik a földművelő a régi rossz és primitív gazdasági eszközökhöz és megmívelési módokhoz csak azért, mert természettudományi ismeretek nélkül nem érti meg az új eszközök és módok előnyét és hasznát. Azt is jól tudjuk, hogy az ipar részben azért oly fejletlen, mert a hiányos természettudományi ismeretek miatt sem a szülő, sem az ifjúság nem tanúsít érdeklődést e pálya iránt s erre csak

TÁRCA.

A te neved.

Sötét és beszédes estéken
 Ott látom imbolyogni fehéren
 A paraszakon,
 Nagy hallgatagon
 A te neved.

Mint fényes szikra messze-messze
 A fekete, bús sötétbe esve,
 Úgy lobog, csillan,
 Ragyog és villan
 A te neved.

És jön, mint kis angyal az égből;
 Derűségből és végtelen fényből.
 S leszáll pihegve
 Rá a szívemre
 A te neved.

S mindig úgy jön, hogy szinte látom,
 Mert te is benne vagy velejárón...
 S általremegtet
 Gyenge-engemet
 A te neved.

MÁRENC SIN ZOLTÁN.

Szálljunk, repüljünk.

Zengjen az ég szárnycsattogástól;
 Induljunk meg fenséges rajban,
 Vagy bomlottan, nagy zürzavarban.
 Mindegy lesz már, csak el ne késsünk;
 Ez lesz a mi megszületésünk —
 Szálljunk, repüljünk.

Vergődjünk a levegő-égben
 És repessen vígan a lelkünk.
 És szüntelen egyre keressünk
 Fényesebb és boldogabb tájat,
 Ahová ezrek visszavágnak —
 Szálljunk, repüljünk.

Hasogassuk tavaszi lázzal
 A messze kék homályos álmát;
 Süppedő-lágy, habos foszlányát.
 S vágyakozó szent repüléssel
 És sóvárgó tavaszi hévvel
 Szálljunk, repüljünk.

Mert a pálya nincsen elzárva;
 Szárnyaikon új tollak nőnek.
 Evezői jövő időknek;
 Melyek majd elringatni fognak,
 Mert eljön még a büszke holnap! —
 Szálljunk, repüljünk.

MÁRENC SIN ZOLTÁN.

Vaskó András reménysége.

Irita FRENÝÓ LAJOS.

Búsan szántogatott a lemesi határban két kis tehénkéjén Vaskó András. De nem csoda, hiszen nem a saját földjét szántotta. Amolyan, fészkből kiüzött madár volt ő, akit a háború fergetege sodort erre a vidékre. Mikor az ágyú elkezdett bömbölni ott fent a Kastelyik Verch alatt, neki is mennie kellett a többiekkel. Azt a Gyümölcsoltó Boldogasszony napját sohasem fogja elfelejteni, amely őt hontalanná tette. Azóta itt van, jószívű emberek és a hatóság támogatásából él s ő viszont segít a falubelieknek, hogy ezzel is lerőjja valamiképen háláját irántuk.

Amint az eke szarva után ballag s az eke vasa felvágja a tarcaparti porhanyós földet, ennek friss, kábító illata, valósággal elbódítja. Óh, az édes anyaföld még néma szavával is hogy tud beszélni az ő szívéhez. Mintha csak késsel szúrnának bele, mikor arra gondol, miért is nem szánhatja ő a saját földcsékéjét a Kamenyec-patak partján ott, ahol fehér Makovica, vagyis Zbořó vára emelkedik? Hát vétett ő valamit annak a muszkának? Nem is ügyel arra, hogy a pacsirta miként emelkedik előtte mind magasabbra és magasabbra a levegőben,

akkor lép az ifjú, ha minden más pályára alkalmatlan.

Valóban megdöbbenő az is, hogy az emberek legtöbbször mily hiányos ismeretei vannak a *testtan és egészségtanból*. Megszületünk, fölnövünk és átélünk egy hosszú életet, és nem ismerjük testünk fejlődését, főbb szerveit, azok működését és azokat az általános egészségtani szabályokat, melyeknek megtartásával leginkább biztosíthatjuk szerveink épségét és ezzel a magunk egészségét. Hányan vannak és talán éppen a művelt emberek közül sokan, akik a ruházódást *nem az egészség követelményeinek*, hanem a *divatnak* vetik alá; akik sportot űznek, hogy testüket fejlesszék és ellenállóbbá tegyék, de testtani ismeretek nélkül sokszor többet ártnak maguknak, mint használnak.

Hogy e téren is ily tájékozatlanok vagyunk, annak igazi kárát csak a fejletlen, zsenge gyermekek szenvedik meg. Olyanok ők, mint a fiatal palánták. Óvni kell őket a szélől és fagytól, de nem szabad tőlük elvonni a verőfényes napsugárt, az élető levegőt. Lehetnek-e anyák részére becsebb ismeretek azoknál, melyek őket e munkára képesítik? És lehet-e szebb és nemesebb feladat annál, hogy hozzáértéssel maguk végezzék el az ápolás és nevelés e magasabb feladatát? Az irodalom legújabb termékeit ott találjuk a művelt szülők könyvespolcain; és ha ott volnának a *gyermekek neveléséről és ápolásáról* írottak is, akkor a gyermekhalandóság adatai nem tűntetnének elénk oly nagyon is szomorú képet.

Hiszem, hogy a mai forrongó idők kiragadják az emberiséget is műveltségünk ezen egészségtelen állapotából. Nem lehet az, hogy ma már a tudományok közül is legyenek olyanok, melyek megismerése után csupa divatból vágyódik az emberi-

hogyan azután nyílsebesen bocsátkozzék alá, vígan zengve tavaszi dalát. Ő csak a vándorfelhőkre tekint néha-néha, melyek alulról fölfelé úsznak a kék égen oda, ahová az ő szíve olyan nagyon, de nagyon vágyik.

A fecskemadár már visszatért, apró csőrével csipkedti a sarat, hogy megépítse belőle fészket, a golyák is úton vannak, egy csapat éppen ott vonul feje fölött hosszan elnyúlt V betű alakjában. Rákiált a Miska gyerekekre, aki a két tehénkét láncon vezeti, hogy álljon meg, a gyerek megállítja a két állatot s András gazda tenyerét szemé elé tartva, hosszan bámulja a tovavonuló golyákat, miközben forró könnycsepp gördül végig borostás arcán. Amióta elkerült hazulról, arcbőre még nem látott borotvát. Nehéz sóhaj szakad fel kebléből:

— Ezek már mennek, hát az én időm mikor jön el, mikor kelhetek már én is útra?

András gazda élénken érdeklődik a hírek iránt, itt is, ott is hall valamit, de sajnos, minden hír csak mende-mondának bizonyul s őt csak kétkedőbbé, bizalmatlanná, csüggedezővé teszi.

De egyszer azután csakugyan történt valami nagy dolog, amelyről még a szolgabírói hivatalban is azt mondták, hogy bizonyára nem mese. Ott fent a Dunajec partján, ott a mellett a lengyel falu mellett: Gorlicénél, amikor ezer és ezer ágyú szórta órákon keresztül a halált.

ség nagy része. Hány esetben látjuk azt, hogy a szülők zeneileg tehetségtelen gyermekeiket is rákényszerítik a teljesen eredménytelen zenetanulásra csak azért, mert ma mindenki zenét tanul. És hányszor volt módunkban azt tapasztalni, hogy a magasabb fokú irodalmi és zenei előadásokon, talán szintén csak divatból, de olyanok is megjelentek, akik az előadásokat élvezni nem tudták és csak egymással szórakoztak! Pedig mennyi okos életrevaló és szükséges ismeretet és foglalkozást sajátíthattak volna el ezen idő alatt, és mily sok esetben tapasztalhatták volna életükben, azok hasznos voltát, sőt esetleg szükség esetén megélhetésüket is biztosították volna vele!

Lehetetlenség, hogy ez így maradjon! Lehetetlenség, hogy a jövőben ne legyen mindenkinek tiszta fogalma arról, ami vele és körülötte történik! És lehetetlenség az is, hogy a békében is az emberek ezrei pusztuljanak el azért, mert az egészségtan legelőkelőbb szabályait sem ismerik.

Ha oly békét nyerünk, amely a forrongó világot megnyugtatja és mi ilyen elhatározásokkal kezdjük a jövő általános műveltség megalapozását, akkor a jövő harc eszközei nem a fegyver és ágyú lesznek, hanem a tudás; a nemzetek pedig közös feladatok előtt fognak állani: *leküzdeni a betegségeket s igába hajtani a természet összes erőit!* Oly célok ezek, melyeknek megvalósulásából csak jó fog származni a sokat szenvedett és meggyötört emberiségre.

ERG.

Meglepetés.

A volt központi tejszarnok évek óta üres kirakata előtt tolongtak az emberek. Kíváncsian, sóvárgó szemekkel. Vajjon mit nézhetnek?... Mi után vágyódnak? Talán a régi mesebeli idők tértek vissza, mikor még lehetett tejet

Gorlice, Gorlice, te letél a Vaskó András fészkenek is a felszabadítója!

Alig pár napra azután azt mondták neki a szolgabírói hivatalban, hogy a rettenetes ellenség már kitakarodott az országból, az ő drága földjéről is és csak legyen türellemmel, nemsokára ő is hazamehet. Mikor pedig saját szemével látta az ellenséges foglyok ezreit részint gyalog arra menni, részint vonaton szállítani, elhitte, hogy az ő szabadulásának órája nem késhezik már hosszú ideig.

Igen, könnyű volt azt kimondani: megszabadulsz, de nehéz volt kívánni Vaskó András most már megborotválkozott, beszédesebb lett, feleségét, gyermekeit maga kezdte biztatni, hogy nemsokára eljön a szabadulás napja. De minél beszédesebb, vidámabb, annál türelmetlenebb lett. A szolgabírói hivatalban már nem győzték türelmemre inteni, annyira benne volt a menetelben.

Vége, több mint egy hónap mulva összegyűjtötték az olyan vándormadarakat, mint ő, a bíró házához s ott kihirdették nekik, hogy szabad már az út, mehetnek kiki hazafelé.

Vaskó András befogta két tehénkétjét, felrakta szekereire elhozott kis holmiját: ládáját, néhány konyhaeszközt, feleségét, gyermekeit. Elbúcsúzott az egész falutól, megköszönte jószágukat, azok ellátták sok mindenfélével: innen egy kis liszt, amonnan zsír vagy szalonna,

kapni Eperjes központi tejszarnokában?... Ezt már mégis megnézem, gondoltam magamban. Odaszorongok én is a kirakat elé. Már szinte odavárázoltam a tejet, melytől a háború megfosztott bennünket, hihetetlen mértékben fokozva a gyermekhalandóságot.

Az életet, erőt adó tej helyett azonban *mást* találtam ott... Cipőket. Benyitottam az üzletbe. Csalódás ért, de ez egyszer kellemes csalódás. Elöttem, mindenütt cipők nagy választékban! Tejet tehát nem árulnak többé városunk volt tejszarnokában, hanem oly cikket, melynek szintén nagy szükségét, hiányát érezzük négy és fél év óta. Különösen télen vált ez elviselhetlenné! A gazdagok, a jómódúak, a társadalom kiváltságosai még be tudták ezt szerezni ropant magas áron, de a szegények hiányt szenvedtek abban. Fáztak, dideregtek... Gyermekeik meghűltek, súlyos betegségekbe estek, elpusztultak. Mennyire jellemző a mi viszonyainkra a tüdővész áldozatainak e háború alatt összeállított statisztikája!... Mennyi mindent tanulhatnánk abból!

Vajudó időket élünk. Hisszük és reméljük, hogy a humanizmus eszméit nemcsak *elvilleg* az iskolákban, egyetemeken, a templomban, katedrákról, szószékekről fogják hirdetni, hanem átmennek a gyakorlatba s az életben is megvalósulnak. Megszületik a szabadság, egyenlőség, testvériség az emberek közötti!...

A szegény épp úgy hozzá fog juthatni életszükségletéhez, mint az az embertársa, ki csak abban különbözött tőle, hogy pénze avagy címe s rangja volt és fizetni tudott. Az új idők jelszava legyen: *Az boldogul, aki dolgozik!* Megélhetése biztosítva lesz. Családjának éheznie nem szabad. Téli idején nem lesznek rongyos, tépett ruhájú, mezítlábú gyermekek. Hisz mindnyájan születésünknél fogva egyenlő jogot szerzünk az élethez! Döntsük le hát igazán a válaszfalakat, szeressük, becsüljük felebarátainkat és akkor szép lesz ez az élet. Érdemes lesz élnünk! Mi emberek, saját sorsunknak vagyunk kovácsai. Ne éljünk csak a jelennek, a magunk élvezetének, önös érdekeinknek. Gondoljuk meg, hogy mindegyikünk egy-egy láncszeme annak az óriási, beláthatatlan láncolatnak, melynek a neve: emberiség. Ez csak úgy lehet erős, szétéphetetlen, ha összetartunk, együtt élünk, küzdünk, szenvedünk.

egy kis bab meg krumpli került elő. Mindezt nagy hálással fogadta. Azután láncon fogta a két állatot és lassan megindult, lomposzörű kutyája, a Cifra, ugrándozva s hangosakat vakkantva követte a szekeret.

Eperjesen megállott, megegetett, egy és más dolgokat bevásárolt, amire szüksége volt, hiszen azalatt, míg számkivetésben élt, keresett is valamicskét. Az emberek nem kívánták a munkáját csak úgy ingyenbe. Be más színben látta most ezt a várost, mint akkor, azon a szomorú napon, mikor sokadmagával ott szorongott annak a kaszárnyának az udvarán, várva, mi lesz vele, hová viszik! Most minden olyan nyájas, kedves volt a városban.

Útközben egy kis baj is érte őket: a sebesi kovácsnál az egyik kerék karikáját kellett szorosabbra húzni, de ez hamarosan megtörtént s ők tovább mehettek. Milyen áhitattal tekintett fel Vaskó András a kapii várra, mikor alatta elhaladt, még kalapját is megemelte, mikor látta, hogy a büszke rom úgy áll ott, amint akkor állott, mikor bús menetben vonult el alatta ő is.

Harmadnapra elérték Bártfát, ámulattal nézte András gazda az út mellett azt a deszkaalkotmányt, amelybe a harctéren összeszedett holmit gyűjtötték. Törött puskát, szuronyt, ágyúgolyót s más egyebet csodálatos össze-visszaságban lehetett ott látni halomszámra. Amint a Tapoly

Jövönknek mi vagyunk az építőmesterei. Emberek... népek, nemzetek, rajtakok mulik, hogy ne ismétlődhessek többé ez a világrombolás!

Az olcsóbb idők úgylátszik nemsokára visszajönnek. Ezt mutatják az ideérkezett bőr- és cipőkészletek árai: I-ső minőségű férficipő párja 175 kor., II. minőségű 140 kor. I. minőségű nőcipő 100 kor., II. minőségű 90-85 kor. Női lakkcipő posztóbetéttel 275 kor. Fatalpú munkáscipők 20-15-10 koronáért kaphatók.

"A háború és a kereskedelem."

Fenti című cikkünkre az alábbi levelet vettük: „Tekintetes Szerkesztőség!

Becsés lapjuk jan. 12-iki számában egy cikk jelent meg Sajóvölgyi úr tollából, amely válasz nélkül nem maradhat.

Az audiatur et altera pars elvénél fogva kérek szerény reflexióimnak tért engedni becsés lapjukban. A cikkíró, kutatva a népleleknek a háború által előidézett depravációját, arra a hamis konklúzióra jut, hogy ezért kizárólag a kereskedők felelősek, mivel az élelmi és ruházati cikkek árának felhajtásában tevékeny részt vettek és azért ezen baj szanálását kizárólag őkőlük követeli.

Cikkíró jóhiszeműsége és nemes intenciójára méltán elismerésre tarthat igényt; mivel oly társadalmi baj szanálásáért száll síkra, amely valóban a társadalmi rend legerősebb oszlopait is képes megrendíteni. Mert az tény, hogy a háborúból hazatért nép erkölcsé annyira sülyedt és a bolsevik eszmék által annyira meg van mérgezve, hogy a legrosszabb kitérőkre is képes, amint azt az október 31-iki éjszaka oly szomorúan illusztrálta. Azonban ezen szomorú állapotokért kizárólag a kereskedőket felelőssé tenni nem igazságos és nem is célravezető; nem igaz és homlokegyenest ellenkezik a való tényekkel, mert kérdem: a kispagoda, aki 1 liter tejért 20 fillér helyett 3 koronát kér és egy félkiló (zsidel) vajért 60 fillér helyett 24 koronát, egy pár tojásért 20 fillér helyett 2 koronát követel, az önzetlenségnek eszményképe-e?

Avagy a nagygazda, aki a szarvasmarháért 2-300 kor. helyett 8 és 10,000 koronát követel, nem árdragító-e? A mészáros húsával, a hentes zsír- és szalonnájával nem árdragító-e? A cipész az ő 400-koronás topánkjával és a lakatos- és üvegmesterek árai a rendes mértéket megütik-e? Sőt tovább megyek: a tisztviselők az ő folytonos fizetésemelési követeléseikkel nem drágították-e az ő munkájukat? És végül az állam maga az ő ezerpercentes áremelésével nem drágította-e lényegesen a nép és mindnyájunk életszükségletét?

hídján átment, a híd két végében még ott látta a tüskedrót spanyol-lovast. Az út kátyús volt, kikoptatva, agyonhasználva. Lába minduntalan elhullatott, a földre taposott patronokra, puskagolyókra hágott.

És csodálatos: minél közelebb tudta, érezte magát oly nehezen óhajtott fészkehez, annál inkább szorongó érzés vett rajta erőt, szinte félni kezdett attól, amit otthon, vagyis otthonából látni fog. Mikor a Serédy Gáspár emléke mellett elhaladtak, hosszasan megnézte és kezdte érteni, miért halt meg ez a főúr bánatában, mikor szép makovicai uradalmától meg kellett válnia, holott fényes aranyakat kapott érte Rákóczitól. Öneki mindössze nehány holdacska földje van s mégsem válnék meg tőle a világ minden kincséért sem.

Tovább az út alatt félig széthordott barakféléit látott – talán pihenőhelye volt a fuvarozó hadiszekereknek, – ásító nyílása úgy tárogott feléje, mintha el akarná nyelni. Oldalt

Hát mindezekért csak a kereskedők volnának felelősek és ezen tömeges bajok szanálása csak őkőlük függene? Ha a cikkíró ezen megjegyzéseimet megfontolás tárgyává teszi, bizonyára más, tárgyilagosabb konklúzióra jut. Szerény nézetem szerint, ha a nép baján segíteni akarunk, akkor csak egy mód kínálkozik erre, és ez az: ha a társadalom minden illetékes tényezője, karöltve a bölcs hatósággal, azon lesznek, hogy az élelmi- és ruházati cikkek mind rövidebb időn belül olcsó forrásokból szerezzék be; és ez lehetséges, mert szén, petroleum, vászón, szövet, bőr bővebb mennyiségben kaphatók, mint mi gondolnók, csak megfelelő ekvivalenst kell érte kínálni és a hozzájárulás nehézségeit le kell küzdeni. Ha azután a nép el lesz látva a nélkülözhetetlen áruval, akkor azután a társadalom hivatott vezetői a megelégedett néppel újra megalapozhatják a felbomlott rend erős és szilárd oszlopait.

BEIN SIMON.

Válasz Bein Simon úr levelére.

Fenti soroknak, mint egy kereskedő tollából eredő reflexióknak, lapunkban készséggel nyújtunk teret, annyival is inkább, mert mint lelkes kereskedő, még a gyanúját is igyekszik eltávolítani azoknak az okoknak, melyek a zűrzavart, a fosztogatást előidéztek.

Aki figyelemmel olvasta „A háború és a kereskedelem” c. cikkemet, már a címből kivehette, hogy nem annyira a kereskedőket egyenként, hanem a kereskedelmet, mint adásvetési folyamatot tartom a felmerült bajok okozóinak. Nem tagadható, hogy a kereskedelmi cikkek a háború alatt hosszú láncolatot mennek keresztül, amikor minden láncszemnél egy-egy súlyos tapad az árukhoz, mire a közvetlen eladóhoz jut, mára vevő 500-1000%-al fizeti túl az eredeti árat. Itt tehát nincs panasz a kereskedőkre, de igenis ott a baj, hogy egyesek – tisztelet a kivételnek – a legszükségesebb cikkek elrejtik és csak akkor bocsátják a forgalomba, mikor a vevő, a kényszerítő szükséglettől vagy inségtől hajtva, minden összeget megad az általa keresett cikkért.

Igy vagyunk pl. a cernával. Míg maximált áron kúgom, addig „sehol nem létezik”, amikor azt sügöm, hogy bármi árat megadok érte, „no még van egy, de csak önnek, ne mondja meg senkinek” válasszal megkapom a cernát, azt a cernát, melyért azelőtt 50 fillért fizettem s most 45 koronát izzadtam ki érte. És ilyen „egyed” akár mindennap megvehettem, ha „megértettük” egymást.

Ez a „jól megértés” folyik a cserekereskedelemben és amikor a kereskedő a falusi vevőnek dohányt, cukrot, petroleumot, rumot stb. ad suba alatt vajért, tojásért, túróért, természetes, hogy az adott cikk forgalmi értéke sokkal

az út mellett egy-egy halom meredezett feléje, belőle egy elhullott ló lába nyúlt ki, amely olyan volt, mint valami, halálra emlékeztető, visszariasztó fejfa.

Vaskó András merengeni kezdett: maga elé próbálta képzelni, hogy is festhet az ő elhagyott otthona. Merengéséből csak akkor ocsúdott fel, mikor Rákóczi várának romját pillantotta meg. Olyan volt az, mint aminőnek ott hagyta volt s ez most megerősítette lelkét. Közvetlenül a vár alá jutva, gödröket látott sűrűen egymás mellett, a legtöbben még a gránátszilánk is benne volt. Egyikhez odament, felemelte, majd családjának mutatva megmagyarázta, hogy ágyú ütötte azokat a gödröket: oda lövöldözött a kegyetlen, pogány ellenség. Hogy megtépázta a szép erdő egyik-másik fáját! Milyen biztató, reménykeltő zöld ez az erdő most, nem olyan, mint mikor ő innen ezelőtt negyedével elment.

Amint a várhegy túlsó lejtője alá jutottak,

kevesebb, mint az érte kapott cikké, de hát kereskedői nyelven szólva „nagy érték”, mert nincs belőle készlet. Egy 1/2 kg. cukorért két kg. diót kellett adnom!

Ilyen és ehhez hasonló kereskedői „fogások” nagyon is alkalmasak a közönség elkészesedésének kiváltásához. A fosztogatás után szájról-szájra járt, hogy melyik kereskedésben volt felhalmozva ez vagy az a cikk, amelyet semmi pénzért sem lehetett azelőtt megkapni. (Lásd az eperjesi Nemzeti Tanács egyik tagjának közbeszólását: „Gazdaemberek vallják: Én is olcsóbban adnám a tejet, a tojást, a túró stb., ha a csizma, a cukor olcsóbb lenne”. Valahol csak meg kell kezdeni az árleszállítást.

Itt mondom azt, hogy a kereskedők még áldozatok árán is engedjék lejjebb az árakat, a többi majd utána indul. Az okosabb enged!

Eddig köztem és Bein úr között – úgy gondolom – teljes a megértés, de már „a tisztviselőknél a folytonos fizetésemelési követelések okozott árdragításánál” hamis útra, helytelen vágányra tévedt; útunk szétválnak.

Hamis logikával azt az ítéletet mondja ki, hogy a tisztviselők is árdragítók, mert munkájukért sokkal többet követelnek, mint azelőtt.

Szíveskedjék tudomásul venni, hogy szellemi munkát pénzben értékelni egy abszolút lehetetlenség. Kedves uram, az én írásom nem a kéz technikájának eredménye, hanem szívemnek, eszemnek, minden idegemnek, tehát az agynak, szívnek, szemnek stb. megfeszített munkája, melyhez a kéznek csak mint technikai eszköznek van köze, míg annak a cipésznek csak a keze fárad, mert az anyagot készen kapja. Én az anyagot kigondolom, kieszelem, álmodom az emberek okulására valóságunk irrom le, tehát olyan munkát végzek egy pár óra alatt szellemi gépezetemmel, aminőt egy kereskedő, iparos az ő sablonos munkájával több éven át nem végezhet; szellemi energiája nem kopik, csak a teste fárad.

Itt megjegyzem, hogy városunk bármely tisztviselője szívesen elcseréli fizetését az ön tiszta jövedelmével. A szellemi munka üzleti nyereséggel nem jár, hanem örül, ha a mindennapi kenyér jut belőle!

Népünk természetében rejlik, hogy azokhoz van bizalma, akikben nem csalódott; mihelyt csalódások érik, tüstént bizalmatlan azokkal szemben is, akik nem adtak rá alkalmat. A tisztviselőkkel szemben tanúsított bizalmatlanság eredője is más forrásoknál keresendő, még pedig ott, ahol üzleti kapcsolatainál csalódottnak érezte magát. Hiába szónokolunk nekik, hogy a drágaságot voltaképpen az állam csinálja, ő mindenkor a láncszem utolsóját látja annak.

Szívesen elfogadom Bein úr azon ajánlatát, hogy a társadalom minden rétege azon legyen, hogy olcsó forrásokból nagy tömegben sze-

csodálkozva nézte a hegyoldalra kígyóvonalban felkúszó lövészárkokat, előttük a drótsövényt, megszámlolta: hatszoros volt, előtte keresztül-kasul húzva alacsonyban a buktatódrótok s nini, a katonák gyalogutat törtek fel a várra a gyepes hegyoldalon.

Balra az út mellett nem bírta nézni azt a takaros új házikót, melynek tetejét beszakította, oldalát kicsapta a gránát: ezt is az a pogány mívelte s mikor a ház előtt elterülő, fehér nyírfával kerített kis temetőt megpillantotta: levette kalapját, keresztet vetett magára és áldást mondott azokra, akik az ő földjének a védelmében is meghaltak.

Családja tagjai élénken figyelmeztették egymást és őt erre is, arra is, de ő hallgatott, csak most tekintett előre, arra felé, ahol az ő fészke állott, de bizony csak állott, mert Zboróváralja csak volt.

Könnyei fátyolt vontak szemére, nem látott, mintha szemé pörrel lett volna tele s most már az

**MODIANO
CLUBSPECIALITÉ**

**CIGARETTAPAPIR ÉS HÜVELY
FELÜLMULHATATLAN**

IGYÁZZUNK A VÉDJEGYRE!



J. D. Modiano

rezzen ruházati, érlelmi- s más életszükségleti cikkeket. Igen ám, csak hogy a társadalom azon rétegei, melyek kereskedelemmel nem foglalkoznak, nem értik annak a módját, erre a kereskedő van képesítve s így mégis csak ő az a forgópont, melyre a mai felfordult, bonyodalmas világ támaszkodik.

Mi bizalommal várjuk, hogy kereskedőink megoldják a rejtélyt, mely után újra bizalom, megelégedés, nyugalom száll a földre s megindul a szebb, a jobb jövő gépezete.

SAJÓVÖLGYI.

Készséggel tettük közzé Bein polgártársunk levelét is, Sajóvölgyi válaszát is, mert nagyon égető és aktuális kérdéssről szól mindkettő és szerzőiknek megfontolásra méltó, értékes megjegyzéseik, tanácsaik vannak a kérdés megoldására. Minthogy azonban a kérdés további fejtegetése ismétlésekkel járna s a közönség érdeklődését bizonyára kifárasztaná, a vitát azzal az óhajattal zárjuk le: bárcsak megtenné a társadalom minden rétege, minden tagja erkölcsi kötelességét a fenti bajok megszüntetésére.

A SZERKESZTŐ.

A cseh-szlovák állam hivatalos közleményei és hirdményei.

Sárosvármegye főispánjától.

Rendelet.

Úgy Eperjes, Bártfa, Kisszeben városok, valamint egész Sárosvármegye minél igazságosabb és kiadóbb ellátása céljából elrendelem, hogy Sárosvármegye földjéről semmiféle élelmicikket, nevezetesen: élő marhát, húst nyersen, füstölt vagy más kikészített állapotban, zsírt, hajat, szalonnát, vaját, túrót, sajtót, továbbá gabonát, szénát, szalmát, általában takarmányt, gyümölcsöt, italt, élesztőt, fát, bőrt, kelmét kivinni tilos. Ez a rendelet minden szállítási módra vonatkozik (vasút, szekér, valamint csomag), úgyszintén a legkisebb súlyra.

Ennek következtében minden nem sárosvármegyei illetőségű marha- és gabonakereskedőt kitiltok, és ha valamelyiket Sárosvármegye földjén érem az én engedelmem nélkül, halálbüntetést írok ki ellene.

A körjegyzőknek, bírának meghagytam, hogy a marhalevelek átírását a főispáni hivatalnak kell megerősíteni.

Aki ezt a rendeletet áthágja, élelmicikkeit kárpótlás nélkül az élelmezési hivatal javára fogjuk elkobozni, továbbá 8000 (nyolcezer)

asszony és a gyermekek is elhallgattak és mikor a téglából szépen kiépített fedezékek mellett befordultak az oly ismerős úton falujukba és tekintetük a romhalmazban házukat igyekezett felfedezni, valamennyien hangos sírásban törtek ki. Ott kocogott a szekér lassan az ő utcájukon, vagyis inkább annak a helyén, a törmelék-üszökhalmaz között: a két riska alig tudott lépni, majd hogy kár nem esett a lábában.

Végre megállottak ott, ahol házuk volt, de valóban csak volt. A ház, illetve annak helye előtt ott köszöntötte őket a kút, kávéjának egyik oldala megmaradt, rajta a felírással: „lvóvíz”, a házból csak a kémény meredezett búsan az ég felé, az is füstösen, kormosan. Istállónak, csürnek hült helye, mindössze néhány üszkös gerendamaradék mutatja, hol állottak. A kertben még a gyümölcsfák is félig lepörkölve, egy-egy el nem égett, megaszott levél olyan élesen ütött el a megmaradt elevenzöld színűektől.

Mialatt ők búslakodtak, egyszerre egy cirnos macska rontott elő valahonnan, nyávogva felugrott a szekérré, ottan a láda tetejére, mire a kis Veronka félig sírva, félig nevetve, könnyes szemmel örvendezve kezdett kiabálni:

— Apám, anyám, itt van Tárka, a mi jó cicánk.

A hú állat azóta, ahogy ők elmentek, felkereste ezt a helyet s most farkát felfelé tartva egymásután kezdett dörgölni mind-

koronáig terjedő pénzbüntetéssel és megfelelő, két hónapig terjedő fogsággal fog büntettetni.

Eperjes, 1919. jan. 22.

Dr. FÁBRY PÁL,
főispán.

Tótország posta- és táviróigazgatóságától, Zsolnán. 327-1919. sz.

A postahivatalnak, Eperjes.

Távirati utasításra tudatom, hogy a postai szállítás Galiciából és Magyarországból a következőképpen korlátozzatik:

1. *Nyugatgaliciába* eddig nincs megengedve: csomag, pénzeslevél 1000 koronán felül, postautalvány, utánvételes küldemény és postai megbízások.

2. *Keletgaliciába* (a Sanon túl) és Bukovinába be van szüntetve minden postai forgalom, kivéve a levélpostát.

3. *Magyarországba és azon keresztül* nincsen megengedve a csomag, Magyarországba nincsen megengedve a postautalvány 200 koronán felül.

Pénzbetétek és takarékpénztári kifizetések Budapestre és Bécsbe meg vannak engedve. A postatakarékpénztári napi lezárolásokat kettősen kell vezetni és szintén naponként erre a két helyre beküldeni. Havi számadások ezentúl a postaigazgatóság számvevősége elé terjesztendők Zsolnára.

Fontos, hogy bármilyen postai feladványon (egyszerű vagy ajánlott levél, csomag stb.) rajta legyen a feladó pontos, olvasható neve és lakásának címe (házszám).

Zsolna, 1919. jan. 8.

P. H.)

KURTER,
postafőtanácsos.

Szlovák helyesírási tanfolyam Eperjesen.

A múlt lapszámunkban jelzett szlovák helyesírási tanfolyam, mely a felmerült akadályok miatt a lefolyt héten nem volt megnyitható, jan. 27-ikén, hétfőn veszi kezdetét. A tisztviselők tanfolyama a helybeli róm. kath. főgimnáziumban, míg a tisztviselőnők tanfolyama az áll. tanítónőképző-intézetben tartatik. A tanfolyam tartama 1 hónap, s naponként d. u. 5-7-ig fog tartani. Mindazok, akik a tanfolyamon részt kívánnak venni, azok annak megkezdése alkalmával a jelzett helyen és órákor pontosan jelentkezzenek, ahol a tandíjat is lefizetik.

Tanítói hadiárvaik alapjának szétesztása. A vármegye tanítószága a háború tartama alatt a hadban elhunyt itteni megyebeli tanítók

egyikükhöz és nyávogva adott kifejezést örömeinek a várva-várt találkozás felett. Még a Círa is barátságosan nézett fel reá most s farkát csóválva hangosakat vakkantott.

Vaskó András ennek láttára ellágyult, lelke megkönnyebbült s lassan kezdett körülnézni. Nem messze tőlük egy gránátöltsérben meggyült az esővíz, benne békák tanyáztak már, a kis békaporontyok fejüket kidugva, majd behúzza úszkáltak vígan ide s tova. A csonka kémény tetején fecske jelent meg, csicseregve üdvözölte őket s a gazda csak most vette észre, hogy a kémény falának oldalán fecskék vannak, a kis madár oda építette a romhoz, új élet ébredését jelezve a pusztulás felett.

Vaskó András szemét körüljártatta, végignézett a határon s mikor látta, hogy szántóföldje parlagon ugyan, de háborítlanul megvan ott a domboldalon, nagyot sóhajtván így szólt:

— Asszony, gyerekek, ne sírjatok, ha mindenkül el is pusztult, míg földünk megvan s mi ahhoz ragaszkodunk, van reményünk, hogy jobb jövőt is érünk még.

Könnyeit letörülte s lassan hozzálátott, hogy inséglakását a romokból felépítse, fent pedig az ormon aranyos napfényben biztatón ragyogott Rákóczi egykori vára.

□□□

árvái javára gyűjtést rendezett, mely pénzek a vármegyei tanfelügyelőséghez küldettek be. Ilyképen adakozásból, gyűjtésből és a befolyt összegek időközi kamataiból összesen 2709 kor. 54 fill. gyűlt egybe. A várm. ált. népnevelő egyesület választmányja az összegnek az árvák között egyenlően való szétosztását határozta el. Ehhez s az árvák számához képest az illető özvegyek a következő összegeket kapták és pedig: özv. Rusznák Lőrincné, kendei r. kath. és özv. Mlinarics Jánosné, cigelkai g. kath. el. isk. tanítók özvegyei egyenkint 625 kor. 26 fill.-t; özv. Gmitró Györgyné, sósújfalvai g. kath., özv. Szaffka Miklósné, benedekvágyási g. kath. és özv. Dánay Istvánné, vörösalmai r. kath. el. isk. tanítók özvegyei egyenkint 416 kor. 84 fill.-t és özv. Marczinkóné Maczejkó Margit, rosokványi áll. el. isk. tanító özvegye 208 kor. 50 fill.-t.

**A vármegye tanítószágának egybe-
gyűlése.** Galló Pál, a vármegye új tanfelügyelője a megye tanítószágát körlevélileg hívta egybe jan. 28-ikán d. e. 10 órára Eperjesre a vármegyeháza nagytermébe, hogy ott egyöntetűen ismertesse meg velük a követendő magatartást és a szükséges irányelveket, melyekhez alkalmazkodniok kell. Értesülésünk szerint ez alkalommal dr. Fábry Pál, a vármegye főispánja beszédet intéz a tanítószághoz, majd Galló Pál tanfelügyelő kimerítő beszédben fogja tájékoztatni a tanítószágot a szükségesekről. Az előadás után a tanfelügyelő alkalmat ad a tanítószágnak hozzá egyes kérdések intézésére, hogy azokra nyomban a szükséges információkat megadhassa. Úgy tudjuk, hogy a tanítószágtól kívánt hűségeskü ezúttal még nem fog kivetetni.

HIREK.

Farsang.

Itt ülök az íróasztalomnál. Zimankós, didergős téli nap. Kinézek az ablakomon. Az aszfalt csatagos, az ég szürke, mint a lelkem, a levegő ködös, borongós, mint a hangulatom. Január 21-ike, farsang közepe. A vidámság, a jókedv csapongásának szezonja. Carneval herceg hónapja... Vagy talán tévedek? Hol van a mi jókedvünk, a mi lelkünk csapongása?... Lehúnyom a szememet. Álmodozom. Álmodozom nem is olyan régen letűnt szép időről, csapongó jókedvről, bolondos farsangi hangulatról, forró báli éjszakákról... S a képzeletem egyszerre megnépesül. Az emlékezet pajkos gnómjai, bájos kis tündérei csakhamar benépesítik a lelkemet, a szobámat... Álmodozunk, merengjünk!... Fényárban úszó nagyterem, fényes parkett, fehérruhás ifjú leánykák rózsás arccal, csillogó szemmel. Lényükben, tekintetükben, mozdulataikban az élet, a gyönyör, a gondtalanság, a remény. Elegáns asszonyok csodás öltözetekben, ragyogó diadémokkal, csillogó ékszerekkel, szemükben a hódítás, az uralkodás, a győzelem vágya. Fénylő lakkcipős, frakkos urak. Az arcokon mosoly, az ajkakon gondtalan csevegés. A teremben kacagó jókedv. Lány, füllbemászó Lehár-keringők mellett járja a boston; perdülnek a piciny lábak; sikkesen hajlanak, ringanak a formás derekak. Csupa sikk, csupa szépség, csupa gondtalanság. Aztán a magyar csárdás pattogó ütemei, vérfrissítő hangjai. Csapong a jókedv, mind jobban és jobban kigyúlnak az arcok, egyre hevesebben lüktet a vér, dobban a szív, egyre tüzesebbek a szemek, mind forróbb a levegő, a hangulat... Emlékszel-e te is, te Édes... Arra a szépséges, feledhetetlen báli éjszakára?... Emlékszel-e, mikor a szemünk összevillant, a szívünk összedobbant, amikor valami csodás, delejes áram járta át a lelkünket s mindketten éreztük, hogy

egymáséi lettünk, hogy egy az érzésünk, egy a gondolatunk, egy a vágyunk? ... Amikor éreztük egymás forró lehelletét, amikor az egymás ajkát lestük, néztük epedő vágygal, forró szerelemmel? ... Vajjon emlékszel-e, te Édes, te Drága, lelkem üdvössége, fájó boldogsága? ...

... Künn csatáros az utca, sűrű az ég, borongós az idő... Kertem fáin egy csomó fekete varjú károg... Kár, kár, kár!... És az ajkam önkénytelenül is utánuk mondja: kár a szépséges időért, a boldog illuzióért, a tündérszép álmokért... Kár!

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter értesítette *Kösch* Sándor közalapítványi ügyigazgatót, hogy a minisztertanács neki a miniszteri tanácsosi címet és jellegű adományozta.

A magyar minisztertanács *Böhm* Emil eperjesi pénzügyi tanácsost VI. fizetési osztályba pénzügyi főtanácsossá nevezte ki, *Papp* Ferenc pénzügyi titkárnak pedig a pénzügyi tanácsosi címet és VII. fizetési osztályú jellegű adományozta.

A magyar pénzügyminiszter *Szepesházy* Bertalan és *Desseffy* Balamér pénzügyi fogalmazókat segédtitkárokká, *Czigány* János bártsai adóhivatali pénztárnokot a VII. fizetési osztályba adóhivatali főpénztárnokká nevezte ki.

Tomcsányi Belizárt jószágigazgatósági tanácsossá nevezte ki a magyar népkormány.

Az Angolkisszonyok háromévfolyamú felsőkereskedelmi leányiskolája új tanárt nyert dr. *Pálesch* Ervin személyében, ki a keresk. levelezést, könyvvitelt és a jogi szaktárgyakat tanítja.

Hymen. Dr. *Fábry* Pál (Turócszentmárton) és *Pálka* Olga (Liptószentmiklós) jegyesek.

Pulszky Garibaldi Eperjesen. A Ksod. vezérigazgatója, Pulszky Garibaldi, jan. 22-ikén Eperjesen volt. Innen visszautazva Kassára, a vasút osztályvezetőivel együtt Zsolnára utazott, hogy ott forgalmi ügyekben a cseh-szlovák kormánnyal tárgyaljon.

Dr. Neményi Imre államtitkár nyugdíjba megy. Dr. Neményi Imre vallás- és közoktatásügyi államtitkár nyugdíjaztatási kérését a január 18-iki magyar minisztertanács teljesítette.

Fogadalom-letétel. Az eperjesi központi posta- és táviratviselők, alkalmazottak és szolgák január 21-ikén d. u. 3 órakor tették le dr. *Fábry* Pál zsupán kezébe az engedelmességi fogadalmat.

Nyugalombavonulás. Dr. *Lupkovic* József kúriai bíró, a lőcsei törvényszék elnöke nyugdíjaztatását kérte. Dr. *Lupkovic* József nagy tudásával, pártatlanságával és lelkiismeretes munkájával outstanding tiszteletnek és nagyrabecsülésnek örvendett az egész Szepességben. Távozását őszintén sajnálják.

Meghívó. A Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Szövetségének eperjesi csoportja jan. 26-ikán, vasárnap d. e. 10 órakor az „Emke”-kávéház emeleti helyiségében alakuló-közgyűlést tartja. Ez alkalommal az előkészítő-bizottság az összes kartársak és kartársnők pontos megjelenését kéri.

Orvosi hír. Dr. *Sebők* Jenő orvos négyévi harctéri szolgálat után visszatérve, rendelését újból megkezdte. Lakik Főutca 135. sz. alatt.

Figyelmeztetés. A városi adóhivatalnál előirt *szegényügyi és karhatalmi pótdó* 1918. nov. s dec. és 1919. január havára, vagyis három hónapra *végrehajtás terhe alatt* 8 napon belül befizetendő. *Dadej* Gyula, v. adóh. h. főnök.

A petroleum. Balázstól, a közlelmezési hivatal vezetőjétől értesülünk, hogy dr. *Fábry* Pál zsupán közbenjárására Poprádon kiutaltak részünkre 1 vagon petroleumot, amely egy-két nap mulva itt lesz.

Gyászrovat. *Papp* Kálmán kassai ítélőtáblai bíró, *Papp* Józsefnek, a budapesti ügyvédi kamara elnökének testvére, január 17-ikén Budapesten jobblétre szenderült.

Weber Emília. Jan. 23-ikán halt el városunk társadalmának egy roköszenves s általánosan tisztelt tagja, *Weber* Emília úrhölgy. Az eperjesi *Weber*ek ősi családjából származott, akik évszázadokon át törzökös polgárai voltak városunknak. Eperjes történetében a *Weber*-család olykor igen előkelő szerepet is vitt. A városbírák, szenátorok, céhmesterek lajstromában gyakran találkoztunk e névvel, sőt az 1687-iki *Caraffa*-féle eperjesi vértörvényszék mártirjai között a családnak két tagja is ontotta véré a hazáért: *Weber* Frigyes és *Weber* Dániel. A most elhunyt úrhölgygel ennek az ősi családnak utolsó sarja szállt sírba. Áldott, jótékony lelke örömmel támogatott minden nemes célt s miként néhány évvel ezelőtt ugyancsak köztünk kimúlt édes bátyja, *Weber* Ágoston, nyugalmazott saczai plébános, szentszéki tanácsos, úgy ő is, a *Weber*-vagyonnak reá eső utolsó maradványát Eperjes város közhasznú céljaira hagyományozta. Egyetlen hozzátartozója, boldogult nagybátyjának özvegye, a haláleset alkalmából a következő gyászjelentést adta ki: „Özv. Soltész Jánosné mint rokon, a boldogultnak nagyszámú ismerősei és tisztelői nevében is, szomorodott, de Isten akaratában megnyugvó lélekkel tudatja, hogy *Weber* Emília úrhölgy áldásos és istenfélő életét f. hó 23-ikán, rövid szenvedés után, az Úrban csendesen befejezte. Az elhunytnak tetemét f. hó 25-ikén délután 2 órakor fogjuk a róm. kath. egyház szertartása szerint a Fő-utca 32. sz. gyászházból a helybeli köztemetőben elhelyezni. Az engesztelő szentmise-áldozatot f. hó 27-ikén délelőtt 9 órakor fogjuk a helybeli plébániai templomban az egek Urának bemutatni. Eperjes, 1919. jan. 23. Az örök világosság fényeskedjék neki!”

Nádas Árpád iglói vezetőjárásbíró január 20-ikán, életének 66-ik évében Iglón meghalt.

Örvendtes hírek. Illetékes helyről értesülünk, hogy január 25-ikétől kezdve ismét lesz trafik. Jegy ellenében szivar, pipadohány és olcsóbb fajta cigarettadohány kapható a trafikokban. Értesülésünk szerint dr. *Fábry* Pál zsupán városunk részére nagyobb mennyiségű dohányt rendelt Morvaországból. Hasonlóképpen örvendtes az a hír is, hogy cukrot is kapunk, s már csak napok kérdése, mikor érkezik meg a cukor.

A postáról. A kassai forgalmi felügyelet az alábbi körtáviratot adta ki január 21-ikén a postahivatalokhoz: „A mai nappal a távirtdai forgalom megindul minden irányban. Kérek intézkedést a táviratok akadálytalan lebonyolítására. Csak sürgős természetű táviratok vehetők fel.” Itt említjük meg azon értesülésünket, hogy *Bártfán* magánszemélyek még mindig nem kaphatnak telefonösszeköttetést, bár a díjakat beszédtek tőlük. Megyénkben különben mindenütt lehet telefon útján beszélni.

Pályázat tanítói állásra. A *monyhádi* róm. kath. népiskolánál tanítói állásra 1919. febr. 1-jére pályázat hirdettek. Javadalmazása: a hitközségtől 386 kor., a többi államsegélyből. A lakás új, kétszobás, konyha, magtár és a többi gazdasági épületek jókarban. Van egy katasztr. holdon felüli csűrkerkje és 21 köbm. tüzelőfája saját használatára. Kérvények az iskolaszéki elnökhöz Szentkeresztre, u. p. Szinyeújfalu (Sáros vm.) intézendők.

A cseh-szlovák köztársaság arany-alapot akar teremteni. A prágai pénzügyi kormány akciót kezdeményezett a magántulajdonban levő arany beszolgáltatására. Akik nem hajlandók az aranyat és ékszereiket ingyen beszolgáltatni, azok részére középárt fognak megállapítani.

Dr. Dziák Sándor tanár letartóztatása.

Január 20-ikán dr. *Dziák* Sándor főgimnáziumi tanárt egy katonai őrző, amely hadnagyból, zászlósból és négy szuronyos katonából állott, letartóztatta. Az eset előzményei a következők: Dr. *Tóth* Sándor, a főgimnázium igazgatója január 7-ikén a következő körözüvényt bocsátotta közre az intézet növendékeinek: „Fegyelmi szabályzatunk szerint tilos a jelvények hordása, külső tüntetésekben való részvétel. A tanuló dolgozzék csendben és külső magatartásában is adjon példát olyanoknak, akiknek csekélyebb a műveltsége.” Ezt a felhívást minden osztályban körözték. Január 20-ikán d. e. dr. *Dziák* Sándor tanárnak a VI. osztályban volt órája. Mikor az osztályba lépett, egy tanuló valamire tót megjegyzést tett, amit az osztály részéről általános derűtség követett. Erre dr. *Dziák* Sándor tanár a megjegyzést tevő tanulónak kijelentette, hogy addig, amíg ennek az iskolának hivatalos tanítási nyelve a magyar, addig az óra alatt csak magyarul szabad beszélni. Ugyancsak a fentebbi tanulóról jelentették a tanulók, hogy a tilalom ellenére cseh-szlovák jelvényt hord. Erre dr. *Dziák* felszólította az illetőt, vegye le a jelvényt, mert a szabályzat szerint se magyar, se más jelvényt nem szabad viselniök a tanulóknak. Délben 1 órakor a tanintézetben megjelent egy hadnagy, egy zászlós és négy szuronyos katona, keresve dr. *Dziák* Sándor tanárt. Minthogy nem találták az intézetben, felkeresték őt Sétátér 1. sz. lakásán. Itt az őrzővezető hadnagy azt mondotta *Dziáknak*, hogy mivel ő az egyik osztályban kijelentette, hogy ez az iskola mindig magyar volt és magyar lesz, ezzel igazgatót a cseh-szlovák állam ellen, tehát letartóztatja őt. Lakásáról *Dziákot* egy zászlós átkísérte az állomásparancsnokságra. Itt az ügyeletes tiszt kihallgatta őt és az ügyet nem volt hajlandó érdemlegesen elintézni, sőt jegyzőkönyvet sem vett fel. Az egész ügy elintézését rábízta az elfogató hadnagyra, aki délután 3 órára berendelte *Dziákot* a Gellértvendéglőbe. Itt a kellő felvilágosítások után az ügyet simán és békésen intézték. el. A hadnagy és *Dziák* között csak abban volt nézeteltérés, hogy *Dziák* szerint reánézve fájó és helytelen egy tanulónak az a viselete, hogy a tanára ellen feljelentést tett, mire a hadnagy, aki maga is tanár, kijelentette, hogy a tanuló csak kötelességét teljesítette, mert — úgymond — „egyes tanulókat mi bízunk meg azzal, hogy az urakat ellenőrizzék”.

A békekonferencia határozatai csak egyhangúak lehetnek. Jan. 18-ikán megkezdődött a békekongresszus, melyen 25 állam vesz részt 66 képviselővel. A konferencia minden határozatát csak egyhangúlag lehet meghozni. *Clemenceau* a népszövetség megvalósulása elé nem óhajt akadályokat gördíteni.

Románia hadikárpótlást követel. Románia a *DAILY MAIL* jassy-i jelentése szerint a bukaresti békeszerződést hatálytalanította és Németországtól, valamint Ausztria-Magyarországtól 9 milliárdnyi hadikárpótlást követel.

Enyhül a bőrség! *Groszmann* Ármin eperjesi bőrkerekedő Liptószentmiklósról 8 mm. felsőbőrt és talpbőrt szerzett be. A bőrök ára jelentékenyen csökkent. Ami mult év szeptemberében, októberében 150 – 100 koronába került, az ma 65 – 60, 58 – 50 koronáért kapható. A cseh-szlovák kormány megígérte, hogy városunk és vármegyénk bőrszükségletének fedezésére successive fogja kiutalni a bőrkészleteit.

Egy magányos nő, ki a háztartás teljes vezetését és gyermekek nevelését vállalja, felvétetik.

Cím a Szt. Miklós könyv- és papirkereskedésben.

Az Eperjesi Kereskedők Társulatának közgyűlése. Az Eperjesi Kereskedők Társulata jan. 19-ikén tartotta rendes évi közgyűlését a tagok nagy érdeklődése mellett. Holénia Béla elnök tartalmas megnyitóbeszédjében bejelenti alelnöktársa, Fried Simon nevében is e tiszt-ségekről való lemondásukat. A közgyűlés ezen megmáshíthatatlan elhatározásukat sajnálattal veszi tudomásul és Koós Ernő indítványára őszinte köszönetet szavaz a lelépő elnököknek és választmányának kiváló és eredményes munkásságukért. Dr. Maibaum Artúr köztetszettel fogadott titkári és Ambrózy Béla h. pénztáros pénztári jelentése után következett a tisztújítás. Közfelkiáltással elnökké Vogel Bélát, az Eperjesi Takarékpénztár vezérigazgatóját, alelnökké pedig Gerő Mihályt választották meg. A választmány tagjai a következők lettek: Koós Ernő, Fried Simon, Ambrózy Béla, Glasner Mór, Kun Sándor, Mussoni Antal, Mikolík István, Dahlström Károly, Moskovits Lipót, Wohl Izidor, Holénia Béla, Tydor Lipót, Fuchs Miksa, Vajdicska Kálmán, Klein Jenő, Oszwald Béla, Schnitzer Samu, Klein Ferenc, Reichard Jenő és Révész Jenő. Az elnök és alelnök tetszéssel fogadott rövid székfoglaló-beszédével a közgyűlés véget ért.

Az antant-bizottság véleménye Pozsonyról és Pécsről. A Budapesten időző antant-bizottság — a KASSAI NAPLO szerint — megállapította, hogy Pozsony és Pécs városokban túlnyomórészt magyarok laknak. Ezért oda fognak hatni, hogy e városokat el ne szakítsák a magyar államtól.

Cseh-szlovák kölcsön felvétele az antant-államokban. A bécsi INFORMATION szerint a cseh-szlovák állam a frankrendszerre való áttérésig átmenetileg saját pénzrendszert akar létesíteni. E célból a cseh-szlovák köztársaság kiküldöttei Párisba és Londonba indulnak, ahol kölcsön felvétele iránt tárgyalásokat akarnak folytatni.

Riadalom a korzón. Január 19-ikén délelőtt 1/2 órákor egy katona a takarékpénztár tájáról világító-rakétát lőtt ki a korzó felé. A bomba, illetőleg a rakéta a Cattarino-, jelenleg Németh-könyvkereskedés előtt robbant föl, nagy detonációt okozva. Szerencsére ebben az időben azon a környéken a közelben senki sem volt s így a korzózó publikumban nagyobb baj nem történt, mint a nagyfokú izgatottság és riadalom, ami teljesen érthető. Az illető katonát két cseh szlovák hadnagy és egy szuronyos őr a Paulus-házban letartóztatta és az állomásparancsnokságra vitte.

Vásári zsvaj az evangélikus templom előtt. Január 19-ikén, vasárnap délelőtt egy vidéki földműves nagymennyiségű tejet hozott városunkba. Szekerével éppen az evangélikus templom bejárata előtt állott meg. Amint híre terjedt, hogy az evangélikus templom előtt tejet lehet vásárolni, egész sereg ember verődött össze és élénk gesztusok, dulakodás, veszekedés, láрма között igyekezett mindenki hozzájutni a becses kincshez. Elképzelték, mennyire emeli úgy a templomban lévő, valamint a templomba jövők és menők vallásos áhítatát ez a messze el- és behallatszó vásári zsvaj, civakodás, veszekedés, tolakodás. Ez különben nemcsak vasárnap esik meg, hanem a rendes hetivásárok alkalmával is. Felkérjük a rendőrkapitány urat, szüntesse meg ezeket az áldatlan és kegyelet-sértő állapotokat és tiltsa el a templom előtti vásárokat.

Vesztett kutya marta meg a Kerényi-utcában Klobusiczky Béla polgártársunk kis fiacskáját, mikor lakásukból az utcára lépett. A kis fiút aggódó szülei felvitték Budapestre a Pasteur-intézetbe. Reméljük és kívánjuk, hogy a kis fiú minél előbb teljesen egészségesen térjen vissza otthonába.

Az állatvásár ellenőrzése. Dr. Fábry Pál zsupán rendeletet adott ki, amelyben a közellátás zavartalan menetének érdekében mindennemű élelmiszereknek és élő állatnak a vármegye területéről való kivitelét eltiltja s szigorú rendszabályokat helyez kilátásba az árfelhajtó kupecsekkel szemben. A rendelet gyakorlati alkalmazását megsemmisítendő, dr. Fábry Pál zsupán pénteken reggel Faragó polgármester és Saly főkapitány kíséretében kiszállt a baromvásártérre, ahol személyesen ellenőrizte az üzletkötéseket, az idegen illetőségű árdragító üzereket a vásártérrel kiutasította s maga vizsgálta felül az összes vásárlási igazolványokat. A zsupán a jövőre nézve is fokozott ellenőrzést kíván gyakorolni abból a célból, hogy az élőállat- és élelmiszervitelt tisztán a közérdekű rekompensáció mértékére szorítsa le s minden eszközzel megakadályozza az árdragító üzérkedést, amelynek kellemetlen következményeit a vármegye közönsége — sajnos — eddig igen megsínylette.

Megint a cégtáblák! Január 22-ikén a reggeli órákban katonai őrzatok keresték föl az összes üzletek tulajdonosait, azzal a parancssal, hogy déli 12 óráig minden magyar felírású cégtáblát vagy mázolja be, vagy vegyenek le. Fegyelmezettkereskedőink lázasan munkához fogtak, úgy hogy a déli órákban üzletileg névtelen lett városunk. Minthogy a cégtáblák átfestése tót nyelvre, főleg a mai időkben, sok időbe és költségbe kerül, kereskedőink Vogel Béla elnök vezetésével felkeresték dr. Fábry Pál zsupánt, kérve őt a szigorú rendelet enyhítésére. Dr. Fábry Pál a küldöttség előtt kijelentette, hogy a rendelet nem tőle, hanem a kassai katonai parancsnokságtól ered és a legnagyobb méltányossággal kijelentette, hogy az eredeti cégtáblák rögtön kicserélését nem kívánja, de elvárja, hogy a rendeletnek a kereskedők lehetőleg rövid időn belül eleget tesznek.

Villamszerelő- és dinamógépkezelő-tanfolyam nyílik meg a közeljövőben Eperjesen, az állami faipariskolában. A tanfolyam vezetői *Károlyi Szilárd* faipariskolai igazgató és *Sindler* mérnök-tanár, mindketten ismeretesen kiváló szakértelműkről, képzettségükről, világos előadásukról. A tanfolyamot elsősorban intelligens (tisztviselők) férfiaknak rendezik. Nem is kell bővebben fejtegetnünk e tanfolyam fontosságát, értékét. Milyen megbecsülhetetlen ismeretekre, gyakorlati ügyességre tehet szert az ember ilyen kiváló erők vezetése mellett! Ennek különösen a mai nehéz és válságos időkben van nagy fontossága. A tanfolyam ingyenes; beiratkozáskor fizetendő 2 korona, vizsgadíj 10 korona. A tanfolyam 8 hónapig tart az esti órákban, hogy mikor, azt majd a jelentkezőkkel együtt fogják megbeszélni a vezetők. *Ugyancsak az állami faipariskolában lokomobil- és cséplőgépkezelő-tanfolyam is megnyílik, nagyjában a fenti feltételek szerint.*

„Gyűjtések az iskolában.” Az EPERJESI LAPOK multineti számában megjelent ily című közleményhez a tek. Szerkesztő úr szíves engedelmevel, mint tanító a következőkben teszem meg helyreigazító megjegyzéseimet: Iskolai pénzügyítésnek pedagógiai szempontból csak akkor van helye, ha a gyűjtés a nevelés szolgálatában áll, vagyis, ha azzal a fogékony gyermeki szívben a jótékony, a könyörületesség és irgalmasság szent érzéseit felkeltjük és fejlesztjük. Ezen nevelési célt azonban csak úgy érjük el teljesen, ha a szülő a tanító segítségére sietve, oda hat, hogy a gyermek a *saját megtakarított filléreiből* adakozzék. Egészen más természetű a tanító névnap megajándékozására vonatkozó gyűjtés. Az lehet „régis”, de nem „szép” szokás, mert mi azt tanítjuk a gyermekeknek, hogy becsületes munka után megfelelő, a megélhetést biztosító *fizetés* dukál és így a tanító fáradtságos, de nemes és felelősségteljes munkáját sem szabadna holmi névnap

pénzügyítéssel, alamizsnával honorálni. Más szóval mondván: névnap gyűjtésnek az iskolában általában helye nincs, már azért is, mert a belátó szülő — persze a hadimilliomos legkevésbé — maga is talál módot és alkalmat arra, hogy a tanító fáradozásáért elismerését és háláját kifejezésre juttassa. Annak dacára, sajnos, vannak egyes felekezeti népiskolák (tudtommal Eperjesen csak egy), amelyeknél a névnap gyűjtés ma is teljes joggal dívik. Ugyanis egyes tanítók díjlevelében ma is szerepel tanítói jövedelem címén „a növendékek névnap ajándéka”. Ezen ajándék az ingyenes népoktatás életbelépte alkalmával a javadalmazási jegyzőkönyvben hatóságilag bizonyos átlagösszegben állapított meg. A tandíjért az állam kárpótolja a tanítót, de a „névnap ajándék” nem váltotta meg, úgy, hogy az a tanítói alapfizetés egyik részét képezi, mely még a nyugdíjba is beszámíttatik. Egy 30 évi működéssel bíró eperjesi felekezeti tanítónak a törvény 480 kor. lakbőren kívül 2200 kor. évi fizetést biztosít. Ha egy ilyen tanító hiványában, illetve javadalmazási jegyzőkönyvében például 100 kor. névnap ajándék szerepel és a tanító ezt az összeget a növendékeitől be nem hajtja, úgy az ő fizetése csak 2100 kor. lesz, mert a szélnek eresztett 100 koronáért őt nem kárpótolja senki, ellenben ha ilyen tétel nem szerepelne a hiványában, akkor évi 100 koronával több fizetésekiegészítő állami segélyt kapna. Ilyen esekben van a tanítói névnap gyűjtésnek jogosultsága, és az iskola igazgatója, kinek tudta nélkül iskolában pénzt gyűjteni egyáltalában nem szabad, illetékes arra, hogy az érdekelt osztálytanító növendékeit adakozásra felszólítsa. A cikkíró meg lehet győződve arról, hogy az illető igazgató kijelenti az osztály előtt, hogy egészen szegény gyermek ne hozzon semmit, de viszont sem maximális, sem minimális összeget nem állapít meg; de már bocsánatot kérek, ebben a rettenetes drágaságban mégsem lehet a tanító becsületes munkáját 1 kor. alamizsnával honorálni. Néha lakásomra hívok egy-egy szegény növendéket és küldök szüleinek holmi eleséget, de 1 kor. értékű adományt már azért sem adok neki, mert — őszintén szólva — tartok tőle, hogy visszahozza. Egy érdekes megfigyeléssel zárom soraimat. A mult tanévben történt. Jelentkezett egy helybeli felekezeti iskolába egy idegen vallású növendék, kit az igazgató, a szülő nagy kérésére „számon felüli” növendéknek felvett. Az igazgató felvilágosította a szegényebb sorsú szülőt arról, hogy gyermeke a sajátfelekezeti iskolájában a hitoktatást is ingyen nyeri, míg itt saját hitoktatója részére 12 koronát kell fizetnie. A szülő a heti egy órai hitoktatás után nem sajnálta a 12 koronát, de sajnálta az osztálytanítótól a névnap ajándékot, sőt emiatt panasza is ment a tanfelügyelőséghez.

Első cikkünkben is, a fenti válaszból is kézenfekvő, hogy az ú. n. „névnap ajándék” idejét mülta, bántó és megszegényítő a tanítóra, sok kellemetlen félreértésre ad okot, miért is ideje volna, ha az illető iskola fenntartó hatósága egyszersmindkorra eltörölné ezt a divátját és jogosultságát mult, ma már helytelen és bántó szokást, és megváltoztatva a tanító hiványát, a fenntartó testület pénztárából kárpótolná az illető tanítót. Az összeget azután adózás útján hajtáná be a gyülekezeten. A SZERKESZTŐ.

Élő állatok súly és darabszám szerinti vásári ára. *Brauner* megyei főállatorvostól értesülünk, hogy a vágni való szarvasmarha élősúlyának átlagos ára kg.-onként 6 kor., a sertésé 14 kor. Minőség és darabszám szerint: a ló ára 3000–6000 korona, fejőstehén ára 2500–4000 korona; a növendékmarha ára 1500–3000 kor.

Új vasúti menetrend. Érvényes 1919. jan. 26-tól.

Orlóról ind. reg. 5 ó 15 p.	Eperjesre érk. reg. 7 ó. 19 p.
Eperjesről „ „ 7 ó. 31 p.	Kassára érk. reg. 8 ó 35 p.
Kassáról ind. reg. 6 ó. 25 p.	Eperjesre érk. reg. 7 ó. 30 p.
Eperjesről „ „ 7 ó. 46 p.	Orlóra érk. d. e. 9 ó. 45 p.
Orlóról ind. este 6 ó. 45 p.	Eperjesre érk. este 8 ó. 54 p.
Eperjesről „ „ 9 ó. 14 p.	Kassára érk. éjjel 10 ó. 25 p.
Kassáról ind. d. u. 2 ó. 10 p.	Eperjesre érk. d. u. 3 ó. 11 p.
Eperjesről „ d. u. 3 ó. 26 p.	Orlóra érk. d. u. 5 ó. 25 p.
Eperjesről „ d. e. 10 ó. 49 p.	Abosra érk. d. e. 11 ó. 22 p. Kassára érk. d. e. 12 ó. — p.
Kassáról ind. éjjel 10 ó. 30 p.	Eperjesre érk. éjjel 11 ó. 40 p.

Záróra. A rendőrség a zárórát jan. 23-ikától kezdődőleg esti 11 órával állapította meg.

„Árdrágítás“ című cikkünkre két levelet kaptunk. Az egyiket *Buday* Károly eperjesi szabó írta. E levelet — írójának határozott és több ízben kifejezett kívánságára (és költségére) — egész terjedelmében közöljük:

„Tek. dr. Wallentinyi Samu úrnak, Eperjes. Legutóbbi lapjában megjelent „Árdrágítás“-ra vonatkozó cikkére igen kérem a m. t. Szerkesztő urat, hogy ezen pár sornak b. lapjában helyet adni szíveskedjék. Árdrágítást azzal nem követtem el, ha egy kérdezősködőnek a jelen viszonyokhoz mérten számítottam. Miután az árak maximálva nincsenek, az én munkásaimmal olcsóbban nem dolgoztathatok. Én elsőrendű munkásokkal dolgozom, amiről itt és a környéken mindenkinek tudomása van, nem pedig tanoncokkal, mint a Tydor, aki nem is szabó, hanem posztókereskedő és csak kontárkodik, úgyszintén a többi hadimilliomos urak, míg én 51 havi harctéri szolgálat után mindenben tönkremenne, újra munkához láttam és csak azokat szolgálhatom ki, akik az én munkámmal a jelen viszonyok mellett is meg vannak elégedve. Maradok a m. t. Szerkesztő úrnak — Eperjes, 1919. január 19-ikén, — tisztelője: *Buday* Károly.“

A másikat *Landau* Izidor úr, a Stehr-féle könyvkereskedés tulajdonosa írta. Helyszüke miatt a hosszú levélnek csak a lényegét közöljük. *Landau* úr „minden szépítéstől menten készséggel elismeri, hogy a szóban forgó cikkekért tényleg azt az összeget számította fel, melyet a felszólaló urak leközltek“. De ő — állítása szerint — nem követett el árdrágítást, mert, minthogy a tót szótár a kiadónál elfogyott, 25–30 viszontelárúsítótól egyenként kellett beszereznie, magasabb áron és ehhez jön még két bizalmas emberének egyheti vasúti és egyéb kiadásai: 540 kor. Természetes tehát, hogy ilyen összeg fedezésére a kereskedő az eladás alá kerülő cikkek százalékát kénytelen emelni. Eddig a levélíró. Ezzel szemben a tényállás a következő: egy *Pechány-féle* tót szótár bolti ára eredetileg 3 korona, később 8 korona 80 fillér, egy nyelvtan 4 korona, egy notesz mondjuk 3 korona 20 fillér, összesen 16 korona. Budapestről tényleg csak személyesen lehet árút hozni. Felmegy tehát két bizalmas ember Budapestre, vasúti költségük 150 kor., kiadásuk mondjuk 300 korona, összesen 450 korona, kereken 500 kor. Hoznak magukkal minimális számítással 250 könyvet, tehát egy könyvre esik 2 kor. költség. Ha tehát a két könyv árához hozzáteszük a busásan számított 2–2 kor. költséget, ez még mindig csak 16 + 4 = 20 kor. De mondjuk, hogy viszontelárúsítótól vette 25%-kal magasabb áron, az is kitesz a két könyvnél 3 koronát. 20 + 3 = 23 korona. Így magyarázták ezt nekünk könyvkereskedő szakértők. *Landau* úr pedig 41 kor. 50 fillért számított fel a fenti árúért. Cikkünk már ki volt szedve, amikor *Landau* úr felkereste szerkesztőségünket és okmányokkal bizonyította, hogy ő a Révai Testvéreknél a 3 koronás *Pechány-szótárért* január 11-ikén 18 koronát fizetett, egy ügyvédi naplóért, melynek bolti ára békében 2 kor. 80 fillér volt, a *Minerva-árúházban* 24 koronát fizetett. Tehát az árdrágítást a budapesti cégek követték el, nem ő. Azt is kijelentette, hogy megbízottai alig hozhattak magukkal 40–50 darab könyvet. Ezt a tárgyilagos igazság érdekében kötelességünknek tartottuk közölni.

Kereskedelmi Takarékpénztár
Részvénytársaság EPERJES
Fő-u. 133.
elfogad
új betéteket
takarékpénztári betétkönyvekre és folyószámlára, legelőnyösebb kamatoztatásra.
Visszafizetés előzetes felmondás nélkül.
A bankszakmába vágó összes műveletek legkedvezőbb lebonyolítása.

Táncestély. Az Iparosok Otthona febr. 1-jén esti 6 órakor, a városi Vigadóban táncmulatságot rendez. Az estély jövedelmét a rokkant-alap gyarapítására fordítják.

A rendőrség figyelmébe. Szerkesztőségünkbe több panasz érkezett, hogy a kórházon túl, a malomárok mentén fekvő villákban gyakori a betörés. Így többek között a Kósch-villába is kétszer törték be egy héten belül. Tanácsos lenne az éjjeli járőröknek ezt a városrészt is figyelmébe ajánlani.

Budapest deficitje. Bódy Tivadar polgármester legutóbb beszámolt Budapest háztartásáról. Reális költségvetést csak akkor tudnának csinálni, ha redukálhatnák az egész adminisztrációt és a fölösleges kiadásokat törölhetnék a költségvetésből. A bemutatott költségelőirányzat 125 millió deficitet mutat, de hozzáadva az 1918. év deficitjét is, a hiány meghaladja a 170 milliót. 1914–1917. között a deficit 45 millió, 1918-ban 50 millió volt és 1919-ben pedig 80 millió kor. deficitre lehet számítani. Az 1919. évi hiányból 50–60 millióra rúgnak a bér- és fizetésemelések.

A húsárak maximálása a cseh-szlovák államban. A prágai közlekedési minisztérium megállapította a hús maximális árát. Ezek szerint az élő sertés kg.-ja 15 korona, sertéshús kg.-ja 18 kor., Prágában és Brünnben 20 koronáig. Detaileladásnál engedélyeznek 1 kor. 50 fill. pótlékot is. Füstölt sertéshús maximális ára 25 kor., Prágában és Brünnben 25 kor. 50 fill. Élőborjú kg.-ja 4 kor. 70 fill., borjúhús kg.-ja a detaileladásnál eleje 6 kor., hátulja 7 kor. Élő birka kg.-ja 5 kor. Birkahús 9 kor. 20 fill., Prágában és Brünnben 10 koronáig, detailban 2 korona pótlékot engedélyeznek.

A tőzsde élénkül. Úgy a berlini, mint a bécsi és budapesti tőzsde letargikus álmát szokatlan élénkség váltotta fel. Optimisztikusabb felfogásra — melyhez nagy mértékben a spartacusok leveretése s nem utolsó sorban a nagy pénzbőség hatása is járult — kifejezett hausse-irányzat kerekedett felül. A budapesti tőzsdén különösen ipari értékek s fapapirokban volt nagy kereslet, mely később a bankértékekre is átragadt. A hét vége felé lanyhulás állott be. Utolsó árfolyamok: Magyar hitel 875, Fabank 735, Agrárbank 695, Leszámlolóbank 610, Magyar bank 695, Salgó 960, Államvasút 912.

Pénzbőség. A gazdasági és ipari termelés kényszerű szünetelése, a kereskedelem úgyszólván teljes pangása s a forgalom megbénulása okozza azt, hogy az eddig a termelés és kereskedelem szolgálatában állott tőkék, mint téltenségre kárhozottatott inaktív összegek, a bankok pénztáráiba özönlének, ahol addig is, míg újból termelési tényezőkké válhatnak, betét formájában keresnek menedéket. A háború szerencsétlen befejezésekor s a forradalom kitörésekor a nagyközönség óriási összegeket teaurált. Ezek is kibújnak rejtékhelyeikből s a megbénult gazdasági életben felszabadult tőkéket szaporítván, nagy pénzbőséget teremtettek. A pénzintézetek — kihelyezési lehetőségek teljes hiányában — a betétek ellen a betétkamatláb leszállításával igyekeznek védekezni. A nagybankok e tekintetben erélyesebben járnak el, mint a vidéki intézetek, mert míg az utóbbiak csak mérsékeltlen redukálják 3-15% és 3%-ra a kamatot, a nagybankok 2½% és 2%-ra mentek le, sőt felmondás nélkül elhelyezett pénzek után a nagy prágai és brünni intézetek csak 1½%, illetve 1% kamatot hajlandók téríteni. Érdekes az is, hogy sokhelyütt a betétfeladás korlátozásával élnek olyformán, hogy régi betétkönyvekre legfeljebb 1000 kor. betétet hajlandók havonként elfogadni, másutt pedig az intézetek felmondják a nagy betéteket.

Feloszlatták a szlovák nemzeti tanácsokat. Dr. Srobár Lőrinc — tekintve, hogy a cseh kormány az egész Szlovákországot elfoglalta, annak közigazgatását pedig kezébe vette — a nemzeti tanácsok további működését feleslegesnek tartván, azokat feloszlatta.

Ebzárlat. A rendőrség január 22-ikétől kezdődőleg 40 napi ebzárlatot rendelt el, egy veszett kutya garázdálkodása miatt. Ezen idő alatt a kutyákat zárva kell tartani, utcára csak szájkosárral és pórázzal vihetők ki.

Liptói „Tátrai Turistaegyesület“. Liptó-szentmiklóson megalakult január hó 19-ikén „Tatranský Spolok Turistický“ (Tátrai Turistaegyesület) címén, ottani székhellyel egy újabb turistaegyesület. Az egylet elnöke lett Studola Kornél kormányreferens, alelnökök Vraný Vencel és dr. Jánoska György, titkára Janoška Milos, jegyzője Kadlečík Gusztáv, ellenőre Makovický Igor.

Kimutatás Eperjes város adóhivatalánál 1917. és 1918. évben befolyt köztartozásokról.

Az adó neve	1917-ben befolyt	1918-ban befolyt	† Több — kevesebb
Állami adó	473752 93	517124 84	+ 43371 91
Betegápolási pótdadó ..	20707 06	19956 68	— 750 38
Hadmentességi díj ..	1407 02	1078 99	— 328 03
Iparkamarai illeték ..	4578 21	5873 11	+ 1294 90
Törvhatósági útdadó ..	35285 65	35674 62	+ 388 97
Késedelmi kamat ..	8483 23	6982 83	— 1500 40
Behajtási illeték ..	2144 95	3737 54	+ 1592 59
Fegyveradó ..	28 —	28 —	— 10 —
Városi pótdadó ..	277834 89	261450 94	— 16383 95
Vízdíj ..	8434 31	77516 94	— 6826 47
Közmunkaváltásdíj ..	7849 38	7107 35	— 742 03
Jöved.- és vagyonadó	73615 26	348526 04	+ 274910 78
A vagyonadó csak 1917 dec. havában vettették ki.			
Hadi-nyereségadó ..	—	*339149 53	—
A hadi-nyereségadó csak 1917. dec. havában vettették ki.			
Késedelmi kamat a hadiadók után ..	940 24	**2508 36	+ 3295 25
Behajtási illeték a hadiadók után ..	207 89	**1168 93	+ 961 04
		**813 12	+ 1774 16
Összesen ..	991188 12	1630424 95	+ 639236 83

* Teljesen új kivetés 1918. évre.

** Hadi-nyeresemény-, *** jöved és vagyonadó után.

Megjegyzem, hogy az 1918. év forradalmi év volt! Továbbá, hogy nov. és dec. havában a legnagyobb adófizetés idején, a végrehajtás a forradalom miatt szünetelt, s végre 1918. évre a nyilvános számadásra kötelezett vállalati adók az előző évekhez képest lényegesen emelkedtek, azonban előírásuk még mai napig sem érkezett a városi adóhivatalhoz. Nem kevésbé fontos, hogy Eperjesen éppen a nagy adófizetőknel fosztogatás történt.

Eperjes, 1919. jan. 22.

DADEJ GYULA,
városi adóh. h. főnök.

Piaci árak. Eperjesen a jan. 24-iki hetivásáron az alábbi árak voltak forgalomban: Marhahús 1 kg. K. 10— 1 db tyúk .. K. 20— disznóhús .. 14— 1 „ tojás .. „ 60 borjúhús .. 10— 1 kg. vaj .. „ 38— birkahús .. 8— 1 „ tehéntúró .. 6— szalonna .. 24— 1 liter tej .. „ 2— 1 db liba .. „ 60— 1 kg. hagyma .. 2— 1 db kakas .. 22— 1 „ mák .. „ 10—

Szerkesztői üzenetek.

Tartallyné S. Ilonka, Décső. Kérésére készséggel jelentjük ki, hogy multkor szerkesztői üzenetünk T.-né címen nem neki szólt.

D. S., Eperjes. Hálas köszönet az értékes, szép cikkért!
D. F. Nehány hangulatos, ügyes verset találtunk, melyeket alkalomadtán közölni fogunk. A többiek — bár nemes érzéseiről tesznek tanúságot — a verselési technika szabályainak meg nem felelnek. Gondolatai között is több helyütt hiányzik a kapcsolat, az összefüggés.

„Hol vagy te vén múlt?“ szerzőjének. Agyában szép gondolatok, szívében nem s érzések forrnak. Azonban a verselés szabályait figyelmen kívül hagyja, ritmusa nincs, a vers hangulata sem egységes, szerkezete is kusza.

M. B. Beérkezett munkái az előbbiekhöz képest haladást, fejlődést mutatnak. Kitérnek belőlük, hogy szeret foglalkozni az élettel, az emberekkel. Van megfigyelőképessége. Ifjú lelkének azonban még ki kell forgnia! Mondatszerkezete nem elég szabatos. Iparkodjék gondolatait, érzéseit rövidebb, egyszerűbb, világos mondatokban kifejezni. Hogy cikkei egyelőre még nem értek az EPPERJESI LAPOKban való közöltetésre, el ne kedvetlenül, ellenkezőleg szolgáljon az inkább buzdításul írói tehetségének kifejlesztésére.

H. D., Eperjes. Intencióival mindenben egyetértünk, városunk érdekében semmi áldozattól sem riadunk vissza. Támogatását köszönettel vesszük.

